

Szerkesztőség:
dvar 2. szám

DÉLBÁCSKA

Előfizetési árak:

Egy hóra - - 20 dinár

Negyedévre - 60 dinár

Félévre - - 120 dinár

Egyes szám ára:

1 DINAR

NOVISAD, 1922 november 25

POLITIKAI NAPILAP

III. évf. 264. szám

Szombat

Jog és gyakorlat

Van alkotmányunk amelynek sértetlenségét az összes minisztereknek aláírása biztosítja, van békeszerződés, amely alapjait fekteti le a népi kisebbségek jogainak, vannak nyilatkozatok, amelyek a legmesszebbmenő ígéreteket nyújtják a kisebbségi jogok gyakorlatát illetően és van gyakorlat, amely alig felismerhető torz mása azoknak a rendelkezéseknek, törvénynek és nemzetközi szerződésnek amelyekkel a nemzeti kisebbségek helyzetét szabályozták az összes utódállamokban. Van-e iskolánk? Pribicevics rendszerének erőszakossága adhatja meg erre a választ. A novisadi magyar gimnázium, a becskerekai és szubotikai magyar középiskolák sorsa a szomorú tanubizonyosság arra, hogy miként értelmezik felelős helyeken az írott jogot és a gyakorlatot. A választójogról már nem érdemes beszélni sem. Lehetetlen joggal és törvénnyel, alkotmánnyal és békeszerződéssel érvelni az agyafurtság olyan mértéke ellen, amellyel ismételt és újra meg újra kismimizik a magyar kisebbséget alkotmány biztosította jogaiból. A földreform a nincsetlen magyar parasztnak nem juttat földet. A föld azé, aki megműveli. A verejtek mindig ugyanaz és a becsületes munka internacionális a szó legszentebb értelmében. A magyar paraszt nem nőhet-e ki a zsellérsorsból soha? Az agrárreform végrehajtó intézkedései között nincs egyetlen pont, amely tekintettel lenne azon igényekre, amelyek nem hiányozhatnak egyeseknél csak azért, mert nem tartoznak az államalkotó nemzethez. A föld nem azé, aki megműveli. A magyar színház ügyében már a huszadik folyamodót utasítja vissza a közoktatásügyi minisztérium szépművészeti osztálya. A magyar színházat is biztosítják — a békeszerződések. Ez is kisebbségi „jog” ahogyan az volna az anyanyelv szabad használata is, iskolákban és közhivatalokban egyaránt. Nem sérelmek ezek, csupán panaszok. Panaszok, amelyeknél nem reméli senki, hogy valaha is meghallgatásra találjanak. Mindezekhez mi jöhet még? Szuboticán betiltották a magyar nyelvű műkedvelő színelőadásokat. A rendelkezés praktikus megoldási módja a színház számára kijáró állami támogatásnak. A színház, amely szubvenciót nem tud kapni, talán hálásan fogja fogadni ezt az előzékenységet is. Hogy ez újabb sérelme az alkotmány által is biztosított kisebbségi jogoknak, azzal vajon ki törődik? Lehet ez a politika praktikus és pillanatnyilag tetszetős, de vég-eredményben nem fogja jónak ítélni senki, aki nem analfabéta a politikának. Vajon meddig lát a jogfosztás politikája?

A törökök diktálni akarnak Lausanneban

A török-orosz blokk fenyegető veszedelme ellen egységes frontot készít elő a nagyantant — Proklamálták Angora uralmát a Dardanellák fölött Törökország magáénak tekintti Egyiptomot is

A lausannei tanácskozások legutóbbi napjain mindinkább előtérbe nyomul a felmerült kérdésekben a Balkán államok közvetlen érdekeltsége, s mind világosabban látszik kibontakozni a szövetséges hatalmak azon törekvése, hogy megakadályozzák a közös határt Törökország és Bulgária között. A tárgyalások sikere ezen a ponton súlyosan érinti a Balkán államok békéjét, ezért méltán keltik fel a legmesszebbmenő érdeklődést azok a tárgyalások, amelyek jelenleg folynak Nincsics, Duka és Sztambulinszky között. Amennyiben ezek a tárgyalások nem vezetnének eredményre, a fegyveres konfliktus lehetősége veszedelmesen megnövekednék. Az antant sajtója nem titkolja azon aggodalmát, hogy a már szövetséges szovjet-angorai kormányok fegyveres puccsal inézik el a tengerszorosok szabadságának annyit vitatott kérdését. A török kormány ma kibocsátott azon proklamációja, amely a Dardanellákat az angorai kormány ellenőrzése alá helyezi, veszedelmes előjele annak a lehetőségnek, amelynek bekövetkezése egyszerre főöslegessé tenné, hogy a szóbanforgó problémákat továbbra is szóbeli tárgyalásokkal igyekezzenek megoldani. Az orosz szovjet és Törökország bejelentett követelése és az az elhatározottság, amellyel követeléseiket képviselik, egyelőre mérsékelt kilátásokat nyújtanak a békés megegyezésre. Annyi megállapítható, hogy a lausannei konferencián olyan veszedelmes nyíltsággal és türelmetlen őszinteséggel jelentkeznek az egyes államok követelése, amilyenre nincs példa a legutóbbi évek számos konferenciájának történetében. A jelek szerint úgy az angorai kormány, mint Szovjet-oroszország tekintet nélkül a következőkre

a legvégsőkig fognak ragaszkodni követeléseinek teljesítéséhez. Ilyen körülmények között az európai béke kérdése ezekben a napokban igen kritikusnak ítéltető. A ma érkezett távirataink az eseményekről a következőkben számolnak be:

Azon intelemről, amelyet Harrington tábornok intézett az angorai kormányhoz, diplomáciai körökben úgy vélekednek, hogy nagy szükség volt rá, s remélhetőleg kijózanítja a törököket. Ebben az esetben a lausannei konferencia nyugodtan tanácskozhatik tovább, miután nem fenyegetne továbbra is az a veszély, hogy a Dardanellák tájékán államcsínyt követnek el, mely megakaszthatná a további tárgyalásokat.

Londonban általános a vélemény, hogy a közélet békéje rendkívül fontos Európa újjaépítése szempontjából. Ehhez azonban az szükséges, hogy a nagyhatalmak ne vetélkedjenek egymással, hanem mutassanak egységet Konstantinápolyban, de ugyanakkor legyenek engesztelékenyebbek a Portánál. A lausannei török delegáció követeléseit túlzottnak tartják. Ezek a követelések csak akkor szoríthatók korlátok közé, ha a szövetségesek erélyesen és egységesen lépnek föl Törökországgal szemben. Párisi diplomáciai körökben olyan szimptomák észlelhetők, amelyek arra mutatnak, hogy hivatalos helyen mindinkább eltávolodnak a Franklin Bouillon által kezdeményezett feltétlen törökbarát iránytól. A francia külügyi kormány Lausanneban feltétlen ragaszkodni fog a kapitulációknak valamilyen formában való feltámasztásához, a kisebbségek hatáson védelméhez és az európaiakat illető ügyekben vegyes bíróságok fenntartásához.

A Dardanellák Angora felügyelete alatt

BERLIN. (Eredeti távirat) Angol lapok konstantinápolyi jelentése szerint a török kormány proklamációjában jelentette be, hogy a Dardanellák ezután az angorai kormány ellenőrzése alatt fognak állani. A felhívás diplomáciai körökben általános feltűnést kelt.

A Balkán államok tanácskozásai Lausanneban

A lapok lausannei tudósítói kiemelik azon összefüggel jelentőségét, amelyet a Balkán-államok képviselői tartottak tegnap este. Egyes lapok jelentései szerint Nincsics úgy véli, hogy a Balkán-egyezménynek tartós formát kell öntenie, oly módon, hogy bizonyos mértékben a kisantant tartamának meghosszabbítását alkossa. A hírek szerint Benes kedvezően fogadja a tervet, amelyet legközelebb részletesen is meg fog vitatni Lausanneban, vagy egy másik svájci városban Nincsicsel. A Petit Parisien úgy értesül, hogy Venizelasz, Duca és Sztambulinszky tegnap esti tárgyalásai azt a célt szolgálták, hogy egyetértést teremtsenek Görögország és Bulgária között. Bulgáriának hajlandók egy kijárót adni az Egei-tengerhez, hogy ezzel is biztosítsák a Balkán államok egységes frontját a tárgyalásokon. A megbeszélések kiterjeszkedtek

a Balkán államok békéjével összefüggő minden kérdésre, s különösen egy semleges zóna létesítésére irányultak, amely a jövőben elválasztaná Törökországot Bulgáriától. A megállapodás később határozottabb formát fog öltetni s bizonyos mértékig a kisantantnak a Balkán államokra való kiterjesztését jelenti.

A Matin jelenti Lausanneból: Worowszky, a szovjetkormány római képviselője, aki kormány utasításai következtében a szövetségesek meghívását eddig válasz nélkül hagyta, tegnap Lausanneba érkezett, s ott hamarosan érkezett Izmeddel. Hírek szerint Szovjetország a legmesszebbmenőleg támogatni fogja az angorai egyezmény keresztülvitelét, de azt kívánja, hogy Törökország követelje Oroszország belevonását az összes kérdések tárgyalásába.

Törökország a régi határait követeli

A területi és katonai kérdések bizottságának tegnapi ülése igen érdekes lefolyású volt. A szövetségesek képviselői elleneztek a népszavazást Thrákiában, melynek elrendelését Törökország kérte. Sztambulinszky Nyugat-

thrákia számára teljes önállóságot követel.

A Svájci Távirati Iroda jelenti: A területi és katonai kérdések bizottságának mai ülésén Izmed részletesen válaszolt az egyes delegátusoknak az előző ülésen elhangzott nyilatko-

zataira. A bizottság elhatározta, hogy egy albizottságot küld ki azon javaslatoknak megvizsgálására, amelyeket a Marica menti demilitarizált zóna megállapítására vonatkozólag előterjesztettek. A bizottság egyúttal tanulmányozni fogja a dedeagacsi vasút és kikötő kérdését is, hogy Bulgária számára biztosítsa az Égei tengerhez vezető utat. A bizottság csak az albizottság jelentésének beérkezése után fog ismét összeülni.

A STI. jelenti: A területi és katonai kérdések bizottságának tegnapi ülésén Izmed válasza első részében történelmi adatok nyomán megcáfolta Venizelosznak nyugat Thrákia odaítélése ügyében előadott érveit. Beszéde másod-

dik részében felsorolta azon okokat, amelyek amellet szólnak, hogy Thrákia ezen része Törökországhoz csatoltassék. Bulgáriának az Égei tengerhez vezető gazdasági útja tekintetében elvben hozzájárult a Marica folyásának demilitarizálásához, hogy Bulgária részére ezen ut biztosítottassék.

Izmed ma a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy Törökország nem akarja annektálni Thrákiát, hanem szükségesnek tartja, hogy Thrákia lakossága függetlenül döntsön jövőjéről. Ami Törökország határait illeti, a nemzeti paktum határozmányaira támaszkodik, amely az ország régi határainak visszaállítását követeli.

Oroszország nem tűri a tengerszorosok ellenőrzését

Lausanne. (Eredeti távirat) Worowszky, az olaszországi orosz kereskedelmi bizottság vezetője beszélgetést folytatott a Svájci Távirati Iroda tudósítójával, s kijelentette, hogy Oroszország kivétel nélkül támogatja a törökök eddig bejelentett igényeit.

Oroszország sohasem egyezhetik bele abba, hogy a tengerszorosok a Népszövetség ellenőrzése alá kerüljenek, miután ez ellentétben áll az orosz-török szerződés szellemével. Ezt a kérdést csak az érdekelt államokkal lehet rendezni. Oroszország követeli a kapitulációk megszüntetését, miután ezt Török-

Ország függetlenségébe való beavatkozásnak tekinti.

Worowszky az oroszországi kommunizmusról adott nyilatkozatában kijelentette, hogy Oroszország még nem ért meg a kommunista uralomra, ezért a szovjetkormány más utat választott Oroszország ügyeinek rendezésére. Az állam újjáépítésénél szükség van a külföldi tőke segítségére, de ezt Oroszország csak úgy fogadhatja el, ha megfelelő hasznot biztosít Oroszország számára. A teljes orosz delegáció egy hét múlva érkezik Lausannebe. Tagjai: Csicserin, Rakovszky, Indiviani és Worowszky.

A S. T. I. jelenti: Mussolini elutazott Lausannéból.

Előkészítik az új Balkánszövetséget

Lausanne. (Eredeti távirat) Tegnap Nincsecs, Sztambulinszky, Venizelosz és Duca közös tanácskozáson vettek részt, amelyen az új balkánszövetséget készítették elő. A tanácskozás délután négytől éjfélig tartott. A nagyfontosságú kérdésben végleges döntést nem hoztak, s a tárgyalásokat folytatni fogják. Hír szerint Bulgária képviselője a tanácskozáson kijelentette, hogy nem ragaszkodik az Égei-tengeri átjáróhoz, ha egyébként garantálják kiviteli szabadságát és a dedeagacsi kikötőt kiűrik. Lehetséges, hogy a tanácskozásba Benest is belevonják, aki hamarosan egy svájci városba jön, hogy ott Nincsecsel tanácskozzék. A szövetség megalakulásának előkészületei ál-

talános feltűnést keltenek. A „Droit” és „Peuple” című itt megjelenő lapok jugoszláv forrásra való hivatkozása azt írják, hogy a balkánszövetség eszméje nem irányul Törökország ellen. Nincsecs kijelentette, hogy Törökország és Oroszország egy rendkívül erős blokkot alkot, s ezen blokk és a nagyantant közé kell beékelődnie a balkánszövetségnek. A Balkán-blokk, szövetkezve a kisantanttal a Kelet és Nyugat ellentétét kisimíthatná. Nincsecs még azt is mondta, hogy nem hadi konvencióról, csupán a béke szolgálatában álló szövetségről van szó, izgalomra tehát egyáltalán semmi ok sincsen.

Vihar a tanácskozáson a török határkérdés miatt

Lausanne. (Eredeti távirat) A török delegáción a kedvetlenség jelei észlelhetők. A törökök fel vannak háborodva azon magatartás miatt, amelyet Curzon tanúsított Izmeddel szemben. Amikor Izmedet megkérdezték az 1915-ös görög határok visszaállítása ügyében, a válaszára halasztást kért, amit Curson hangos és ideges kifakadással kísért. Izmed még a délutáni ülésen sem tudott válaszolni, mire Curzon haragosan ráivallt:

— Állandóan új utasításokat kér Angorából. Így egy esztendő alatt sem készülünk el! Vagy meghatalmazott Ön, vagy nem!

A török delegáció erre hosszú, sírrirozott táviratot küldött az angorai kormánynak. A határokról vonatkozólag a török delegátusok a következőket jelentették ki a sajtó képviselői előtt:

1. Az 1913-as határok visszaállítása.
2. A semleges zóna megállapítása.
3. A semleges zónában nem érdekelt államok ellenőrzése mellett a törökök gyakorolják a fennhatóságot.
4. Bulgária utat kap a tengerhez.
5. Nyugatthrákia sorsáról népszavazás dönt. Izmed kijelentette, ezek a minimális követelések, amelyekből Törökország semmi körülmények között nem enged. E feltételekkel a kiküldendő albizottság foglalkozik, addig az első bizottság munkája szünetel.

Római jelentés szerint a lausannei tanácskozások alapján a brüsszeli konferencia december 19-én fog összeülni.

London. (Eredeti táv.) A Daily Telegraph beavatott helyen arról értesül, hogy Mussolininak Curzonnal és Poincaréval szemben tanúsított magatartása nagy meglepetést kelt. Mussolini a konferencia napirendjén kívül foglalkozni kívánt Egyiptom, Tunisz és Tanger kérdésével is, a közel kelet kérdését pedig összefüggésbe akarta hozni az antant németországi jóváértékelési politikájával. Poincaré és Curzon kijelentették, hogy ezen kérdések megvitatására nem készültek el. Kétségtelen, hogy Mussolini

azon részén vehet részt, amelyen a tengerszorosok kérdését tárgyalják.

As Echo de Paris szerint Worovsky azal fenyegetődött, hogy a török-orosz államokkal, mely fenyegetődés az antant hatalmak közt bizalmatlanságot keltett, kétségessé teszi a konferencia eredményét. Pertinax szerint akonferenciának a feloszlásnál egyebe nem marad hátra, ha az oroszok fentartják eddigi álláspontjukat és a törökök ezt támogatják.

Csicserint, ki a lausannei konferencián az orosz szovjet kormányt fogja képviselni, a napokban várják Lausanneba. Nincsen kizárva, hogy Izmed pasa és a török delegáció csak Csicsserint várják, hogy megfenyegessék az antantot, hogy Törökország az oroszok karjaiba veti magát, ha feltételeit nem fogadják el.

A törökök azt hangoztatják, hogy az egységes antant fronttal szemben szintén egységes frontot alkotnak. Egy török delegátus az Intransigeant a következőket mondta: „Ugy látom, hogy mi itt tulajdonképpen bíróság előtt állunk, ami sehogy sem felel meg megállapodásunknak. Mi azért jöttünk ide, hogy a legyőzötteknek diktáljuk a békét. A szövetségesek más álláspontja esetén hajlandók vagyunk vitába bocsátkozni, de a kényszeri nem fogadjuk el.

Izmed pasa a területi kérdésekkel foglalkozó bizottságban összes követeléseit fentartotta, csak Bulgáriának hajlandó tengerhez vezető utat adni. A nyugatthrákiai népszavazásról Izmed a következőket jelentette ki: A népszavazás ezeken a területeken ne atólott folyjon, hogy Nyugatthrákia a törökeké vagy görögöké legyen, mert a törököknek új terület nem kell, hanem Nyugatthrákia autonómiájáról.

Elmozdítottak három cseh katonai parancsnokot

A cseh kormány körében nagy megütközést keltett október 28-án, hogy a Csehország függetlenségének kikiáltása napján rendezett nemzeti ünnepségen a pozsonyi helyőrség tisztjeinek nagy része, köztük több tüzérsziszt is, nem vett részt, hanem elutazott Pozsonyból. A tüntető távolmaradás sokféle magyarázatra adott okot és a közvélemény máig nem tudta, volta-képpen mi történt Pozsonyban.

Most a hadügyminiszter nyilatkozatot tett közzé, amelyben elmondja a tüntetés körülményeit és egyúttal bejelenti, hogy a tüntető tisztiek ellen megindítja a fegyelmi eljárást. A miniszter nyilatkozatának szövege ez:

„A hivatalos vizsgálat megállapította, hogy a 109-es számú nehéz tüzérezred parancsnoka és az 54-es számú könnyű tüzérezred ideiglenes parancsnoka a nemzeti ünnep napján el távoztak Pozsonyból és sem a csapatszemlén, sem az ujoncok fölesketésén nem vettek részt. Ehelyett Bécsbe utaztak, hogy megünnepeljék tisztje avatásuk 25. évi fordulóját.

A hadügyminiszter elrendelte, hogy a két ezredparancsnok és az országos tüzérségi parancsnok ellen megindítsák a fegyelmi vizsgálatot és haladéktalanul elmozdítsák őket állásukból. Elrendelte továbbá a miniszter azt is, hogy a pozsonyi országos katonai parancsnokság szigorú vizsgálatot indítson annak kiderítésére, nem utazott-e október 28-ára több tüzérsziszt is Bécsbe és hogy más tisztiek, akik Pozsonyban maradtak, miért nem vettek részt a nemzeti ünnepnapon rendezett katonai szertartásokon. A bűnösöket a legszigorúbban kell megbüntetni. Minthogy több tiszt még ma is állandó összeköttetésben van Béccsel, azon az alapon, hogy rokonságuk van ott, erre is ki kell terjeszteni a szigorú vizsgálatot.

Leégett a Rapid-ruhagyár

Vizhiány akadályozta az oltást

Pénteken este tíz órakor eddig meg nem állapított módon tűz támadt a Fatéri Rapid-vállalat épületének padlásán, ahol óriási mennyiségű posztó volt felhalmozva. Amikor néhány perc múlva a tűzoltóság két kocsival kiérkezett, már hatalmas lángokban állott az egész épület. Az oltást nagyon megnehezítette a vízhiány. Az épület teljesen leégett. A tűznél kivonult rendőrség és katonaság tartotta fenn a rendet.

A gyárban igen sok posztó és kész katonaruha égett el. A kár jelentékeny.

VI. Mohamed megszünt az Ozman dinasztia tagja lenni

London. (Eredeti táv.) A Daily Telegraph hosszabb cikkben számol be azon ülésről, melyben megválasztották az új kalifát. Az ülés a lap szerint teljes huszonnégy óráig tartott és eléggé bővelkedett heves jelenetekben. Az ülés alatt olvasták fel Harrington tábornoknak Rifát pasához intézett levelét, melyben közölte az angorai kormány megbízottjával a szultán szökését. Ez a hír az ülés résztvevői között óriási felháborodást keltett és angolelleses tüntetésekben nyilvánult meg. A kormány tagjai a legélesebben elítélték a szultán eljárását és kijelentették, hogy VI. Mohamed nemcsak a kalifatust veszítette el, hanem megszünt az Ozman dinasztia tagja is lenni. Nem érdektelen a szultán trónfosztásának ügyében az indiai mohamedánok felfogása. Indiából érkező jelentések szerint ugyanis az indiai mohamedánok a szultán menekülését ravasz angol fogásnak tekintik, melynek az életét féltő szultán felült. Az indiai mohamedánok sajtója azt írja, hogy az angolok a szultánt kalifának hozták Indiába, hogy ezáltal őket az angolokhoz kapcsolják.

A népszövetség és az orosz éhínség

A Cseh-szlovákiai Német Népszövetségi Liga közli: A népszövetségi tanács megbízásából a vezértitkárság egyetértve a nemzetközi munkahivatallal kimerítő jelentést adott ki az oroszországi éhínségről és a mezőgazdaság helyzetéről. Ez a jelentés áttekintést nyújt a háború előtti és a háború utáni orosz mezőgazdaság helyzetéről, a segítőszervek munkáiról, valamint a mostani helyzetről. Az 1921-22. évi orosz éhínség az utolsó évszázad legborzalmasabbja volt. Husz tartományban dühöngött és Oroszország 115 millió lakosa közül 20-24 milliót érintett az éhínség. Azoknak az embereknek a száma, akik az éhség és az ezzel járó járványok következtében elpusztultak 2-3 millióra tehető. Az éhínség okát abban kell keresni, hogy az 1920. évi aratás a háború előtti aratásnak csak 45 százalékát teszi ki, hogy mezőgazdasági gépekben, eszközökben és szerszámokban, valamint igás állatokban nagy hiány mutatkozik. Hogy a szovjetkormány birtokreformja teljesen elhibázott alkotás, hogy a városok és a falvak között a kölcsonforgalom megszakadt és hogy a hadsereg és az ipari munkások részére kényszerrel rekviráltak. Hozzájárult az éhséghez az 1920-ik évi szárazság is. 1922. év tavaszán az a veszély fenyegetett, hogy még nagyobb éhínség fog kitörni és attól kellett tartani, hogy 15 millió ember fog éhenveszni. A népszövetség védelme alatt számos államban széles mértékben segítőakciókat rendeztek, amelyekkel sikerült a legnagyobb bajt elhárítani. Aprilisban két millió, júliusban pedig tizenkét millió embert láttak el étellel. Bár az 1922. évi aratás az előző évinél jobb volt, Oroszországban még mindig a legsíralmasabb gazdasági viszonyok uralkodnak. Számtalan árvát kell eltartani, az elszegényedés általános, újabb járványok veszélye fenyeget, nincsenek vetőmagvak, a mezőgazdasági eszközökben, állatokban és üzemi tőkében pedig nagy a hiány. A vezértitkárság arra a következtetésre jut, hogy az orosz segítő akciónak, amelynek élén, mint a népszövetség főbiztosa, Nansen, a híres norvég északsarki utazó áll, munkáját továbbra is folytassa.

Teababák

olcsón kaphatók a „SOA”-ban.

Földrengés Novisadon

Az egész Vajdaságban érezték a rengést — A rengés főfészke Szlavóniában volt — Károk Osijeken és Boszniában

(Saj. tud.) Csütörtökről péntekre virradó éjjel földrengés ébresztette fel a gyenge álmu noviszádiakat: földrengés volt. Pénteken hajnalban, néhány perccel fél négy óra előtt gyenge földalatti rengés vonult végig a városon — egyesek megfigyelése szerint dél-északi irányban. — A rengés különösen a magasabb házak felső emeletein volt észízelhető, ahol helyenkint mint valami himbálódzás éreztette hatását. A főutca egyes nagyobb házaiban kinyíltak a nem jól becsukott ajtók, a csillárok ide-oda lengeni kezdtek. Egy Jevrejska ulicai ház második emeleti lakásában a rezgés oly nagy volt, hogy egy az asztal szélén álló üres vizes pohár leesett a padlóra. Megbízható megfigyelések szerint a földrengés nem volt lökészerű, hanem inkább rezgészerű, amely alig észrevehetően erősödött, hogy aztán elérve a kulminációt ismét szabályosan gyengüljön és teljesen megszűnjön. A földrengés egész tartama mintegy 20-30 másodpercet tehető. A földrengés ezáltal sem volt erősebb az utóbbi években észízelteknél s így Novisadon a múlt éjjel sem okozott semmi kárt a ritka ünnemény. A rengést elejétől végig misztikus földalatti moraj és zúgás kísérte, mely nehéz teherszállító járművek utcai zajához hasonlított és melyet sokan így is magyaráztak.

A tegnapi földrengés már a második az idén. Március 24-én déiben volt az utolsó földrengés Noviszadon, mely a vidéken helyenkint kisebb károkat is okozott. Az utolsó előtti földrengés 1921 február havában volt.

A péntek hajnali földrengést csak kevesen érezték, mert a rengés oly gyenge volt, hogy csak a könnyűálmuk vehették észre.

A vidékről érkező jelentések szerint a rengés az egész Vajdaságban és a Szerémség egyes részeiben is éreztető volt. A helyenkint okozott károk azonban, épen úgy mint a multikoriak jelentéktelenek voltak. A vidékről érkező jelentéseket itt közöljük:

Pécs. Ma hajnalban négy óra tájban erősebb földrengés volt éreztető, melyet erős földmorajlás kísérte és mely mintegy 2-3 percig tartott. A földrengést egész Baranyában, Tolna megye déli részén és Baja környékén érezték.

Szabolca. Csütörtökről péntekre virradó éjjel 3 óra 25 perckor földrengés volt Szabo-

ticán. A gyois egymásután megisméltető több lökést még az alvó lakosság nagy része is megérezte. Az utolsó lökést erős földalatti morajlás zaja kísérte. Az emeleti lakásokban a falakon függő képek eltolódtak helyükről. A lökések erősek, egyenletesek és 5-6 másodpercig tartók voltak. A városháza toronyőre szerint a torony a lökésekre éreztető ingással reagált.

Eddig semmiféle kárról vagy balesetről nem tudunk, amit a földrengés okozott volna, ugylátszik Szubotícára csak valamely távolabbi földrengés szélső hullámai jutottak el.

Bajmokról jelentik, hogy ott két erős lökést érezték, az egyiket két órakor, a másikat 3 óra 25 perckor. A földalatti morajlást Bajmokon is megfigyelték.

Az elmúlt éjjel Titelen is és környékén mintegy 40-50 másodpercig tartó földrengést érezték. A rengést erős földalatti dűbörgés kísérte.

Novi Vrbasról, Zentáról és Somborból érkező jelentések szerint ott is érezték a kisebb-nagyobb erősségű rengést, és megállapítható, hogy az kiterjedt az egész Bácskára és Szerém-megye keleti részére is. Jelentéke nyebb kár — az eddigi jelentések szerint, nem volt sehol,

BEOGRAD. Ma reggel 3 óra 45 perckor az itteni földrajzi intézet seizmográfjai közepes erősségű földrengést jeleztek, mely mintegy 10 percig tartott. Az eddigi jelek szerint a rengés középpontja középső Bosznia és északi Bosznia vidéke, a Djakovó és Bresko vidéke. A rengés erősebb volt a március 24-énél.

OSIJEK. Ma hajnalban itt meglehetősen erősségű földrengést érezték. Néhány ház összedőlt a kémények. Boszniában helyenkint nagyobb károkat okozott.

TUZLA. Pénteken hajnali 3 óra 42 perckor erős földrengés volt Tuzlában. A lakosság között pánik tört ki, mindenki az utcákra menekült. Néhány ház erősen megrongálódott. Néhány személy pedig könnyebben megsebesült.

SARAJEVO. A földrengést ma 3 óra 45 perckor itt is érezték Északkeletről haladt dél-nyugat irányban. Az eredőpontja valószínűleg Szlavónia vagy Délmagyarország.

Nagy áremelkedés a sertés piacon

a kiviteli illeték leszállításának hírére

Tíz nap alatt 15-20 koronával drágulnak a sertésárak

(Saját tudósítónktól.) A minisztertanácsban csak tárgyalások folynak arra nézve, hogy a sertések kiviteli illetékét le kell szállítani, hogy ily módon lehetővé tegyék a sertések kivitelét és ennek a hírére már ugrásszerűen emelkedtek a sertésárak. Az eddigi kiviteli illeték — darabonként 2000 dinár — lehetetlenné tette a sertés kivitelét, azonban ha most a minisztertanács többségének javaslatát jogadják el, amely 1000 dinárban kívánja megállapítani az illetéket, akkor sem emelkedik a kivitel olyan mértékben, amint ezt a sertéskereskedők érdekei megkívánják. Mégis felhasználták ezt a hírt és sikeresen kamatoztatták úgy, hogy a sertések ára egy hét alatt 15-20 koronával emelkedett. Ilyen nagy áremelkedést nem lehet a tengeri árának megdrágulásával magyarázni, ezt tisztára a spekuláció hozta. A sertéskereskedők ugyanis nagyon biznak abban, hogy nem a Popovic-féle javaslatot (1000 dinár kiviteli illeték) fogadják el a minisztertanács, hanem Puceljét. Azt hiszik ugyanis, hogy Pucelj keresztilviszi akaratát a minisztertanácsban, annál inkább, mivel a koalíciónak szüksége van a szlovén Kmettpárt szavazataira a parlamentben különösen most, amikor a horvát blok Beogradba készül, hogy gyengítse a kormány állását. Pucelj pedig minden eszközt felhasznál arra, hogy az ő álláspontja győzzön, mert Szlovénia nézve különösen kedvező lenne a kiviteli illeték leszállítása, mert a kivitelnél elsősorban Olaszország, Svác és Ausztria jönnének számításba, ezekhez pedig legközelebb Szlovénia fekszik. Természetesen az ország más vidékein levő sertés-

kereskedők is exportálhatnának kedvük szerint.

Ettől a lehetőségtől megszállva már most kezdtek el az árak felhajlását a nagy hizlalók. A sertésárak emelkedése is csak nekik hoz hasznót és nem azoknak a kismembereknek, akik egy évi fáradságos munkával hizlalnak ki 2-3 sertést. Ezek legnagyobb része akkor adott tul hizlón, amikor az árak estek, mert attól félték, hogy a további áresés súlyos anyagot kárt okoz. A kis hizlalóknak, most már igen kevés sertése van, ezek tehát nem látják hasznát az áremelkedésnek. A nagykereskedők és nagyhizlalók azonban spekuláltak és nem siettek a piacra dobni a sertéseket, mert bíztak abban, hogy az érdekeltek, akik befolyással bírnak, majd megmozgatnak minden követ, hogy az áremelkedés egyedüli akadályát a kiviteli vámot megszüntessék. Akik így spekuláltak nem nagyon tévedtek, mert tényleg megtörtént az, amit vártak, természetesen nagy kérdés, hogy a minisztertanács többsége magáévá teszi-e a nagykereskedők kívánságait. Az elmúlt napok eseményei ennek ellenkezőjét sejtetik.

Azonban a régóta várt esemény bekövetkezésének pusztá reménye is már elég volt ahhoz, hogy az árakat felemeljék. A noviszádi piacon különösen erős volt az áremelkedés 10 nap előtt még 52-54-56 korona volt a hizlított sertések ára, ma pedig egy helybeli nagyhizlaló 76 koronát kér az elsőrendű hizlott sertésekért. Ezt az árat természetesen senki meg nem fizeti neki, ő azonban olcsóbban nem adja, mert abban bízik, hogy az exportra kerülő ser-

téséért megkapja ezt az árt. A noviszádi piacon ma 66 koronát fizetnek a sertések élősulyáért, azonban ugy a kínálat, mint a kereslet nagyon tartózkodó.

Ime csak egy hír, a haszon reményének pusztja lehetősége is ilyen mértékű árdrágítást okozott. Ebből a tényből is látható, hogy a sertések kivitelét csak olyan arányban szabad megengedni, melyben azt a belső fogyasztás érdekei megengedik.

HIREK

— **Pasics miniszterelnök Novisadon.** Pacics miniszterelnök ma délelőtt gyorsvonattal Beogradból Novisádra érkezik, hogy részt vegyen a Jasa Tomics emlékére tartott gyászistentiszteleten. A gyászistentisztelete után a radikális párt képviselői szűkkörű megbeszélést tartanak, melyen résztvesznek a párt kerületi és községi szervezeteinek elnökei. Egy óraker a „Lindé”-ben bankett lesz. Pacics a délutáni gyorsvonattal visszautazik Beogradba.

— **A hadinyereségadó javaslatok tárgyalása.** Az 1920. évi hadinyereségadó javaslatokat az adókievítő bizottság I. évi december hó 9. és 11. napjain d. u. fél 3 óraker tárgyalja a tartományi pénzügyigazgatóság I. emeleti 23 ajtó szám alatti termében a következő sorrendben, december hó 9-én I. III. és V. kerületi adófizetők javaslatait, december hó 11-én pedig a II. és IV. városnegyedbeli adózók javaslatait.

— **Lefartóztatott család.** Petrovics Ilija vámtiszt néhány hónap előtt egy helybeli kereskedőkhöz, ki előtt egy külföldi gépgyár képviselője mutatkozott be. A kereskedő hit Petrovics bizalmatlakeltő szavainak és egy gépet rendelt meg nála, melynek árát, 50.000 dinárt rögtön ki is fizette. Miután a szállítási határidő lejárt a kereskedő sürgette a gép szállítását, de akkor kitudt, hogy Petrovics közönséges család, semmilyen gépgyárnak sem képviselője és a reábitott pénzt elsikasztotta. A rendőrség tegnap letartóztatta és átadta az ügyészségnek.

— **Jön! November 30-án Jön! Hindu siremlék.**

— **Szerencsétlenség a Becskerek pancsevoí vonalon.** Becskerekéről jelentik, hogy a 7111. számú személyvonat mozdonya, amely Pancsevoról jött, kazáncső repedést szenvedett. A csőrepedés következtében tűz ütött ki a mozdonyon. A mozdonyt kezelő személyzete a kicsapó lángok elől nem tudott idejében elmenekülni. Borbély József fűtő, Palotás József mozdonyvezető súlyosabb, Mihajlovics Radonica másodfűtő könnyebb égési sebeket kapott. A mozdonyvezetőt és a fűtőt a becskerekói kórházba szállították, Mihajlovics Radonicát pedig lakásán ápolják. A két súlyos sebesült felépülése hónapokig fog tartani.

— **Jön! November 30-án Jön! Hindu siremlék.**

— **Titokzatos betöréses rablások Morovicán.** Sztaramorovicán csodálatos módon elszaporodtak az utóbbi időben a betörések és rablótámadások. Ezen a héten öt szegény családnál fordultak meg a jól fellegyvezett titokzatos látogatók, akik minden elvihetőt és összeszedhetőt elvittek a házakból és a házbelleket halálos fenyegetésekkel birták rá, hogy munkájukat végignézzék, sőt egyes esetekben, hogy segítsenek nekik összecsomagolni a rablott holmit. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Jön! November 30-án Jön! Hindu siremlék.**

— **Éhségzavargások Németországban.** Az elviselhetetlen drágaság miatt olyan nagy az elkeseredés különösen a munkások között és a középosztályokban, hogy egyes városokban éhségzavargások törtek ki. Köln után Düsseldorfban, majd Drezdában támadtak zavargások, amelyek véres összeütközésre vezettek a rendőrséggel és elővigyázatosságból a berlini rendőrfőnökség közzhírré tette, hogy szabad ég alatt tilos minden csoportosulás, fölvonulásokra semmi szín alatt sem ad engedélyt és minden zavargást csirájában fog elfojtani. Braunschweigban a tegnap esti zavargások nagy méreteket öltöttek és sok üzletet kifosztottak. Csak késő este tudta a kivonult rendőrség a tömeget kardlapozva szétverni. De

nemcsak a nagy inség miatt általános az elkeseredés Braunschweigban, hanem a szociáldemokrata kormány vallási türelmetlensége miatt is, amely odáig terjed, hogy miután a zsidó nagybőjt-napon nem mentették föl az iskolásgyermeket, most az evangélikus nővendékeknek sem volt szabad a bőjt-napon elmaradni az előadásokról. Az evangélikus lakosság körében mozgalom indult meg a kormány felháborító rendelete ellen, amely megfenyegeti az evangélikus szülőket, hogy gyermekeiket kizárják az iskolából, ha az ünnepre való tekintettel elmaradnak. Segítségért Ebert birodalmi elnökhöz folyamodtak a braunschweigi evangélikus szülők és az elnök azt válaszolta, hogy teljes mértékben méltányolja felháborodásukat, de semmit sem tehet a braunschweigi kormány rendelete ellen, mert az alkotmány nem ad a birodalmi elnöknek jogot a beavatkozásra. Most a braunschweigi evangélikusok szövetségbe állottak és felszólítják a polgári pártokat, hogy nyújtsanak be az országgyűlésen törvényjavaslatot, amely az evangélikus gyermekeket vallásuk szabad gyakorlásában egyenlő rangba helyezi a másvalásúakkal.

— **Hétfőn az Apollo-ban SAPPHO.**

— **A sombori templomi énekkar hangversenye.** Most tartotta a sombori egyházi énekkar nagyszerű hangversenyt a polgári kaszinó nagytermében. A műsor legkiemelkedőbb száma Iviracné Joka nagyszerű technikával előadott szláv dalai voltak. Igen tetszettek Básztics Mancsi szép csengő szopránján előadott dalai, melyeket Husveth Margit kísért igen díszkréten. Nagy sikert ért el Bittermann Anni nagyszerű mimikával előadott vig szláv dalaival. A kíséretet Waleth Stefánia látta el. A kardiak közül egy bordal és a „Na Jorgovanu” aratott nagy sikert. A betanítás nehéz munkáját Hengen Mátyás plébános végezte.

— **November 30-án kezdődik e szezon slágerének a Hindu siremléknek az előadása.**

— **A méhészegyesület választmányi ülése.** A noviszádi méhészek egyesületének választmányja folyó hó 26-án, vasárnap délután négy óraker az evangélikus szlovák iskola tantermében ülést tart. Az egyesület vezetősége a választmány tagjait pontos megjelenésre kéri.

— **A Haladó nők tudományos előadása.** A haladó nők noviszádi egyesülete folyó hó 29-én szerdán este 6 óraker a Srpska Matice dísztermében tudományos előadást rendez. Előadó: Atanszjevics beogradí egyetemi tanár. Az előadás nyilvános és díjtalan.

— **Hétfőn az Apollo-ban SAPPHO.**

— **Amerika nem vesz részt a hágai munkáskongresszuson.** A Havas ügynökség értesülése szerint Gomperz amerikai munkásvezér kijelentette, hogy Amerika munkássága nem vesz részt a december 7-én Hágában megtartandó nemzetközi munkáskongresszuson, miután Amerika munkássága nem vállal kötelezettséget egy esetleges nemzetközi sztrájk elrendelésével szemben. Amerika munkássága nem mond le nemzeti öntudatáról és nem mehet ezért Hágába, ahol a konferenciának elhatározott utasítása van.

— **Amerikában halállal fenyegették meg Clemenceaut.** Newyorkból jelentik: Clemenceau, ki rövid idő óta Amerikában tartózkodik, hogy ott felolvasó körutat tegyen, tegnap levelet kapott, melyben halállal fenyegetik meg. A levélben az áll, hogy óvakodjék Amerikáról és Németországról tulsokat mondani. A levélben a következő aláírás van: A nagy háboru egy veteránja. Clemenceau azonnal jelentést tett a levél miatt a rendőrségnek, mely Clemenceau biztonságára kirendelt őrséget megerősítette.

— **Átadták a pápának a milánóiak tiaráját.** Milánói tudósítónk jelenti: Azt a tiarát, amelyel a milánói érseki egyházkerület hívei ajánlottak fel a pápának, zárandoklat keretében akarták átadni, de a mai izgalmas időkre való tekintettel előlítottak ettől a tervtől és a tiara átadása a legnagyobb csöndben történt meg. Beltrami szenátor és Ravasco aranyműves, a tiara készítője vitték a tiarát Rómába és ők adták át XI. Pius pápának, aki háláját fejezte ki érte a milánóiaknak és áldását küldte nekik.

— **Uj orvosi rendelő.** Dr. Cseremov György, egyetemes orvostudor, megnyitotta orvosi rendelőjét Novisadon, Kralja Petra-utlica 8. szám alatt. Rendel 9-11-ig és 3-5-ig.

— **A Délbácska kiadóhivatala ezuton kéri fel előfizetőit, hogy a lapkézbesítés esetleges hiányosságairól azonnal értesíteni sziveskedjenek, esetleg a szerkesztőség utján (telefon 137) a lap kiadóhivatalát.**

— **Hercegnők utja.** Zombolyáról jelentik, hogy Iliána román és Iréne görög hercegnők ma Olaszországba utaztak a Simplon expressszel.

— **Jugoszláv-magyar tárgyalások.** Suboticán holnap kezdődnek a tárgyalások a jugoszláv és magyar posta megbizottai között, a két ország közötti kölcsönös postaforgalom ügyében.

— **A Páris-Konstantinápolyi repülőjárat.** Beogradból jelentik: Miladinovics postaügyi miniszter ma fejezte be tárgyalásait a Páris-Konstantinápoly közötti repülőjáratot létesítő társulat megbizottaival. A repülőgépek állomásai: Páris, Strassburg, Prága, Bécs, Budapest, Beograd, Bukarest és Konstantinápoly lesznek.

— **Röntgenintézet.** Dr. Alekszics Simon orvos Zrinyi Péter-utca 2. szám alatt (szemben a főpostával) intézetet nyitott, ugy Röntgenátvilágításra, mint Röntgen- és ultraviolettsugarakkal való gyógyításra valamint Diatherma és az összes elektromos gyógyeljárásokra. Rendel délelőtt 9-12-ig, délután 3-6-ig.

— **Franciaországban hetvenezer gyerekkel kevesebb született az idén.** Párisból jelentik, hogy most tették közzé Franciaország nagy városainak születési adatait. A kimutatás szerint ez év első kilenc hónapjában 71.256 gyermek született, holott 1921-ben kilenc százalékkal magasabb volt a születések száma. Ha a vidéki lakosság között ugyanilyen lesz az eredmény, akkor Franciaországban 70.000 gyerekkel kevesebb született az idén, mint tavaly. A francia nép szaporítása érdekében alakult nemzeti liga aggodalmasnak minősíti ezt a statisztikát és azt követeli, hogy a francia parlament a lehető leggyorsabban végezzen azzal a hozzá betervezett törvényjavaslattal, amelynek célja a gyermektelenség körül előforduló összes visszaélések szigoru megbüntetésé.

— **Tengeri rablók kifosztottak egy angol oceanjáró gőzöst.** Honkongból jelentik Londonon át: A Szuan nevű angol gőzös, amelyen több európai és kínai ember utazott, tengeri rablók kezébe került. A hajót Mataoból Honkongba menet 65 kínai kerítette hatalmába, akik utasokként szálltak fel. Lefegyverezték a tiszteket és emek során a kapitányt és három tisztet megsebesítettek. A harcban néhány európai ember is sebet kapott, két indiai matróz meghalt. A rablók ezután teljesen kifosztották a hajót s az utasokat, majd Honkong közelében csónakba szálltak és othagyták a hajót.

— **Uj közgazdasági folyóirat** jelenik meg december elsején Novisadon. A kizárólag közgazdasági szakértők szerkesztésében megjelenő szaklap Gabona, — Chémia, — Pénz, — Vámjelentés, — Tőzsde, — Vasipar, — Liszt és sütőipar, — Iparkamarai közlemények, — Fapiac, — Fűszer és gyarmataru, — Építőipar, — Bőripar, — Törvények és rendeletek, — Gazdasági hírek, — Külföld — és Tanácsadó rovataiban egységesen összefoglaló szemléltető képét fogja adni gazdasági életünknek, szoros vonatkozással a vajdasági gazdasági viszonyokra. A „Kurir” címmel december hó 1-én megjelenő első számban a Vajdaság elismert gazdasági szaktekintélyei és közgazdasági életünk kitudóségei irtak cikkeket. Megjelenése iránt széles körben a legteljesebb érdeklődés nyilvánul meg.

— **Seltersviz** ismét mindenütt kapható.

Eladó háztelkek.

Ljubljanska (Szent István) és Temerinska utcában. Felvi lágosítás nyerhető az

IPAR ÉS KERESKEDELMI TAKARÉKPÉNZTÁRNÁL.

Pasics újból elsimította a válságot

Beograd. A politikai helyzet ma sokkal kedvezőbb a kormányra nézve mint tegnap volt. Pribicevicsnek ismét sikerült leszerelni pártja elégedetlenkedőit és Vidánovics képviselő ma vissza is vonta javaslatát, amelyet tegnap azon célból terjesztett elő, hogy a törvényelőkészítő bizottságban leszavazzák a kormányt. Angyelic Pavle ugyan még mindig a javaslat ellen van, de ennek ellenére is biztosítva van a javaslat sorsa. Emiatt ma sokkal barátságosabb a hangulat a kormány és pártjainak körében. Különösen a radikálisok látják rozsásnak a helyzetet és a pártban általános az a nézet, hogy Pasicnak sikerült megint elkerülnie a válságot és a kormány helyzetét megerősíteni. Azonkívül nagyon bizakodnak a horvát blok ügyében is. A radikálisoknak az a véleményük, hogy Radics nem jöhet Beogradba, mert ezzel a lépéssel megtagadná egész politikai hitvallását. Bár egy zagrebi távirat ennek ellenkezőjéről számol be. A Radics párt plénuma ma tart ugyanis ülést és ezen foglal állást a beogradi ut kérdésében. Az ülésre igen sok képviselő jött már Zagrebba és valószínűleg ammellett döntenek, hogy elmennek Beogradba. Erre enged következtetni az is, hogy a Frank párti képviselőket végleg kizárták a blokból.

Reakció a tisztviselői törvény

A törvényelőkészítő bizottság mai ülésén napirend előtt felszólalt *Vidánovics* képviselő és visszavonta azon tegnap tett indítványát, hogy a tisztviselői törvényt újból letárgyalás végett küldjék vissza a pártoknak.

Angyelic Pavle kéri, hogy az SHS. elnevezés mellett használják a Jugoszlávia szót is. Ezt az indítványt *Gyonovics* is magáévá teszi.

Barics Sztjepan követeli, hogy a Jugoszlávia elnevezést is vegyék be, mert bár némelyek konzervatív felfogása ellenkezik ezzel, mégis azt hiszi, hogy el fog jönni az az idő, amikor jugoszlávoknak nevezik majd azokat, akik Jugoszláviát lakják.

Trifkovic miniszter: Sohasem mondotta, hogy nincsenek jugoszlávok, de jugoszláv nemzetiségek nincsenek. Lehet, hogy a jövő nemzedékek elfogadják ezt az elnevezést, de most nem kell.

Felkiáltás a demokraták közt: „Ha azok is olyan szerbek lesznek, mint Ön, akkor sohasem lesznek jugoszlávok.”

Ezután elfogadják a II. fejezetet változatlan formában, 19 szavazattal 10 ellenében.

Nagyobb vita támadt megint a IV. fejezet 7. szakaszának tárgyalásánál.

Gyonovics: A kormány olyan reakció javaslatot áll elő, amelynél még az 1838. évből származó szerbiai törvény is liberálisabb. Szégyen, hogy kétszáz esztendővel akarnak visszavetni bennünket.

Angyelic Pavle. Nem tűrheti el azt a szégyent, hogy a demokrata párt, amelynek ő is tagja ilyen reakció törvényt támogasson.

Barics Sztjepan. Csodálja a radikálisokat, akik olyan együgyűek, hogy bedőlnek Pribicevics eme javaslatának, amelyet pedig ellenük fog felhasználni, amikor a tisztviselőket pártállásuk szerint válogatja meg.

Az ülés ezzel délben véget ért.

— **Hajálózás.** Kísszántói Pete István hajóskapitány pénteken este fél tíz órakor hosszas szenvedés után elhunyt.

— **Orvosi hír.** Dr. Brezovszky Nándor rendelését november hó elsejétől az ujonnan épült szanatóriumba (Futaki-ut, villamos végállomás) tette át.

LEGUJABB

Balkán-konferencia Beogradban vagy Szófiában

Lausanne. (Eredeti távirat.) A Stampa tudósítója szerint Mussolini és Curzon között kiéleződtek a nézeteltérések, különösen a Berlinben és Bécsben lefoglalt török aranytartalék miatt. Mussolini az aranytartalékot az antantállamok hadirokantjai, hadiözvegyeinek és hadiárvaiknak kívánja juttatni, míg Curzon a a konstantinápolyi megszálló hadsereg költségeinek fedezésére kívánja azt fordítani.

Törökország magának követeli Egyiptomot is

Lausanne. (Er. táv.) Izmed pasa ma hírlapírók előtt nyilatkozott az egyiptomi delegációval folytatott beszélgetés közben. Kijelentette, hogy Törökország nem ismeri el Egyiptom függetlenségét, s ragaszkodik az 1913-ik évi jogállapothoz, amely szerint Egyiptom török terület.

A delegáció a legnagyobb meglepetéssel vette tudomásul a kijelentést, amely szerintük Egyiptomban óriási konsternációt fog kelteni. Izmed kiméretlen kijelentései tiltakozás azon szerződés

ellen, amelyet Anglia kötött Egyiptommal. Az újságíróknak Izmed azt mondta, Németország kevés érdeklődést mutat a konferencia eseményei iránt, holott a németeket nagy érdekek fűzik úgy a Fekete-tengerhez, mint az egész közelkelethez.

A Popolo d' Italia lausannei jelentése szerint Anglia támogatni fogja a Balkán-szövetség megalakítását. Lausanneban nagy feltűnést kelt a közeledés Venizelos és Stambulinszky között.

A miniszteri bizottság a kiviteli illeték leszállítása ellen

A minisztertanács ülése — A radikálisok és demokraták Pucelj ellen

Beograd. A minisztertanács ma délelőtt 10 órakor ülést tartott Pasic elnöke alatt. Először Nincses külügyminiszternek a lausannei békekonferenciáról küldött jelentését olvasták fel, azután különböző katonai dolgokat tárgyaltak, amelyek azonban bizalmasok voltak és így jelentést nem adtak ki. Kumanudi Koszta a szolgálaton kívüli miniszterek fizetéséről szóló expozéját mondta el. A minisztertanács egy külön miniszteri bizottságot küldött ki, amelynek feladatává tették a volt miniszterek fizetésének leszállítását és annak megállapítását, hogy mennyi ideig kell egy miniszternek az állam szolgálatában állania, hogy miniszteri fizetést kapjon. A fizetést 12.000 dinárban állapították meg, amit a minisztertanács tudomásul isvett. Zserjav szociálpolitikai miniszter ismertette a lakásokról szóló új intézkedést, amely egy évig meghosszabbítja a jelenlegi törvényt és csak a nagyobb lakásoknál és üzleteknél enged meg nagyobb béremelést.

Kumanudi szóváltotta a sertések kiviteli vámjának leszállítása érdekében megindult mozgalmat és ezért hevesen megtámadta Pucelj. Markovics Laza, Zserjav, Miletics és Pucelj felszólalása után Pasic miniszterelnök azt a javaslatot tette, hogy küldjenek ki e kérdés megvizsgálására egy külön miniszteri bizottságot, amely már ma délután tartson megbeszélést és azután ennek eredményéről számoljon be a minisztertanácsnak. A miniszteri bizottságba Kumanudi, Zserjav, Markovics Laza, Vukicsevics, Miletics és Pucelj minisztereket, továbbá Popovics pénzügyi államtitkárt delegálták.

Miniszteri konferencia a sertések kiviteli illetékéről

A miniszteri bizottság ma délután öt órától fél nyolc óráig ülést tartott,

amelyen a kiviteli illeték ügyével foglalkoztak. Kumanudi, Zserjav és Markovics Laza amellet foglaltak állást, hogy fel kell emelni a kiviteli vámot. Pucelj azt indítványozta, hogy a zsir kivitelét akadályozzák meg a kiviteli vám felemelésével a sertéseket azonban szállítsák le. A miniszteri konferencia azonban elutasította Pucelj indítványát és Popovics pénzügyi államtitkár javaslatát fogadta el.

A radikálisok és demokraták Pucelj távozását követelik

Pucelj törekvése a kiviteli illeték ügyében nagy elégedetlenséget váltott ki a radikális és demokrata pártokban. Általános a vélemény, hogy Pucelj ebben az esetben nem annyira pártja, mint inkább saját érdekeit akarja szolgáltni. A koalíció pártjai körében az a vélemény fel kell szólítani a kmett-pártot, hogy Pucelj hívja vissza és más-sal képviseltesse magát a parlamentbe.

Politikai körökben a miniszteri bizottság határozata után érdeklődéssel várják, hogy mit fog csinálni Pucelj. Általános a vélemény, hogy levonja ennek konzekvenciáit és lemond tárcájáról.

Színház—Mozi

Koncert és baletttestély. December 4-én (hétfőn) nagyszabású művészi koncert és baletttestélyt rendeznek a Szloboda-szálló nagytermében. Az estélyen résztvesznek: Arhipova, a noviszádi opera énekesnője, Boskovics Natália és Jurjenieva a beogradi kir. opera balettkarának tagjai, Valjevac és Boskovics Anna beogradi operaénekesnők, Baranov, a noviszádi opera baritonistája és Kolpikov karmester. Kezdeté este pontosan 8 órakor. A termet fűtik.

A Petrovics-filmet naponként zsufolt ház nézi végig az Apollóban.

A Szlobodában ma nincs előadás.

Tőzsdei árfolyamok:

A jugoszláv korona Zürichben 190

Beograd, nov. 24. London 283—, Páris 453—, Newyork 63—, Milanó 295—, Prága 200, Berlin 115—, Bécs 012—, Bukarest 4250, Budapest 276, Szófia 50—, Szaloniki 101—, Zürich 1168—, Brüsszel 425. Amszterdam 2550, Athén —, Varsó —.

Zagreb, nov. 24. Newyork 62—, Páris 447—, London 280—, Milanó 285—, Prága 200—, Berlin 120—130, Bukarest 41—, Budapest 280, Amszterdam —, Bécs 01—, Brüsszel 410—, Szófia —, Varsó 050, Zürich 1160—, Kopenhága —, Christiánia —, Stockholm —.

Zürich, nov. 24. Zárlat. Berlin 00075 (008625), Hollandia 212— (21175), Newyork 53750 (53750), London 2417 (2417), Páris 3845 (—), Milanó 2510 (2495), Prága 1690 (1690), Zagreb 190 (2—), Budapest 0225 (0225), Varsó 0035 (0035), Bécs 00075 (00074), bélyegezett osztrák korona 00076 (00076). Bukarest 345 (340), Szófia —.

A novisadi terménytőzsde hivatalos jegyzései 1922. nov. hó 24-én Bácskai buza 76—78 kg-os 2—3/4 kinálat 400, kötés 395—400 (1600 mm), 78 kg-os bácskai buza 3—4/4 kinálat 395, kötés 390 (200 mm), 64—65 kg-os bácskai árpa kinálat 265, bácskai zab kinálat 26250, kereslet 260, kötés 26250 (100 mm), szerémi zab kereslet 26250, kötés 265 (100 q), bácskai ótengeri kinálat 325, bácskai szárított tengeri kinálat 275, bácskai csöves tengeri kinálat 135, kereslet 13250, kötés 13375—135 (300 mm), bácskai újtengeri március-áprilisra kinálat 205, kötés 200—205 (1500 mm), bácskai újtengeri kereslet 175, kötés 17375—175 (500 mm), bácskai újtengeri márciusra kinálat 200, bácskai újtengeri januárra kereslet 190, szerémi újtengeri kereslet 180, kötés 180 (100 q), bácskai köles zsák nélkül kötés 31250 (100 q), bácskai fehérbab kinálat 345, szerémi fehérbab kinálat 350, boszniai dió kereslet 400, bácskai nullásliszt kinálat 56250, bácskai buzakorpa kinálat 160, bánáti buzakorpa durva kötés 200 (400 mm), bácskai sertézsír kinálat 2600. Irányzat: nyugodtabb.

SPORT

* **Nem lesz vojvodinai Alsövetség.** A zagrebi főszövetség tegnap táviratilag közölte Novisaddal, hogy nem járul hozzá a vojvodinai alsövetség megalakításához.

* **A novisadi Testgyakorlók Köre** 1922. december 10-én vasárnap délután fél 3 órakor az Ártézi fürdő melletti pályán *mezei futóversenyt* rendez. Feltételek: 1. A verseny a J. A. S. szabályai szerint lesz megtartva. 2. A versenyen csak a J. A. S. szabályai szerint igazolt atléta vehet részt. 3. Nevezési díj 10 din. Vidékiek nevezési díjat nem fizetnek. Nevezési határidő december 6. Nevezések Papp György urnak Jugobanka Novisad küldendő. 4. Díjazás. 7-nél több induló esetén 1, 2 és 3 helyzet bronz plakett, 7-nél kevesebb 1 és 2 bronz plakett. 5. Táv 3 és fél kilométer.

* **Ifjúsági mérkőzés** lesz vasárnap az Ártézi-fürdő melletti sportpályán. Az OSKV és az NTK ifjúsági játszik revansmérkőzést. A mérkőzés 10 órakor kezdődik.

* **Érdekes**, hogy Pünkösdkor, mikor a NAK első ízben megnyerte a serleget, azaz csak megnyerte volna, ha közben ki nem mondták volna, hogy a serleget nem nyerheti senki, — ugyanaz volt a helyezések sorrendje mint most. Akkor így végződött:

NAK 3 p. 4:1 g. a.
NTK 2 " 7:4 " "
OSKV 2 " 3:3 " "
J. Makk. 1 " 3:8 " "

* **Komplett csapattal jön a SAND.** A szubotocai bajnokcsapat többszöri kísérletezés után a Konkordia ellen találta el a csapat leg-hatásosabb összeállítását. A két hét előtt megtartott bajnoki meccsen 16:0-ra kapott ki a Konkordia, mult héten pedig 3:0-ra a Szloga. Mint telefonon értesítettek bennünket, a SAND ugyanazzal a csapattal jön, amellyel ezt a két utóbbi fényes győzelmét aratta.

Felölös szerkesztő: **Dr. Szlezák Rezső**
Kiadótulajdonos: **Fáth Ferenc és társai**

Andrija Malčić szabómester

Szabadság-tér, ajánlja ószi és téli raktárát a szezon lejáta miatt le-szállított árban.

Öltönyök 1250 dinártól.

Tisztviselőknek árengedmény. Egy-uttal klárnsít többféle visszamaradt ruhaneműt. Utszóbuudák és alkalmi ruhák kölcsönadatra.

TÜZIFA

legolcsóbban beszerezhető hajó és waggontételekben a

GERBER-sörgyárban

— STARI-BECSEJ. —

Ugyanott 2 jókarban levő teherautó eladó.

Uri divat és játékaru üzletbe Novisadon egy

kirakatrendező-segéd

azonnali belépésre kerestetik. — Cim a kiadóban. 4033 1-2

APOLLO MOZGÓ**NOV. 25-26****Bűnös pénz.**

Bűnügyi dráma 6 felvonásban.

Főszereplők: Petrovics Szvetiszláv és Éva May.

Eladó egy 4 személyes, jó karban levő *csolnak*, egy vadonat új *rókamuff*, egy *koncert citera asztalkával* és még több butordarab. — Cim: **Futoška u. 112.** 4025 1-2

SLOBODA**Nov. 25.****Nincs előadás.**

Csinosan 4035-1
butorozott szoba

esetleg két személy részére kiadó. — Cim a kiadóhivatalban.

HORDÓK és KÁDAK

bornak és pálinkának, esszencnek, sörnek, conserveknek, káposztának, zsirnak és olajoknak, keményfából, ujak és használtak minden nagyságban és mennyiségben rak-24-30 táron és legolcsóbban beszerezhető

DESIDER LÁSZLÓ nál Noviverbás (Bácska) Poštanska ulica, özv. Wagner-ház.

SZILVA, LEKVÁR és**SZILVAPÁLINKA**

Minden mennyiségű szárított szilvát, zsákokban vagy etvirozott ládákban (25 és 12^{1/2} kg. súly), lekvárt legjobb minőségű 160—170 kg.-nyi hordókban, valamint kitűnő szerb szilvapálinkát, közönségeset, vagy duplán égetett szilvóriumot legolcsóbb áron franko Zabrezsje (Sava) vagy franko vagon Valjevó — szállít;

KORAC WEINBERG és TSA

VALJEVO (SZERBIA)

Girocontó: **METROPOL BANK BEOGRAD** Knez Mihajlova ulica broj 16.

(Szerb és német levelezés.)

Sürgőnycim: **KORACKO.** — — (4020-2-2)

1 BOLTISZOLGA

és egy inas

SURANY TESTVÉREK

fűszernagykereskedőknél, Futoška u. 27. azonnali belépésre kerestetnek.

VASÁRUK,

rudvasak, Winter-kocsitengelyek, méretlemezek, tető-zár-cső-horgany-horganyozott és fehér-bádóg-lemezek, öntött tüzhelylapok, öntött lemez kész tüzhelyek, ekék, ekekések, szerszám-accélok, sodrony, sodronyszegkek, szerszámok, csavararuk, hitelesített üzleti egyensúlymérlegek, épület és butorvasalások, kapitellek, asztal-lábak, dísz-fafaragványok, kovácsszén, kátrány, valamint egyéb vasárúk állandóan nagy választékban raktáron 2369

KUSZLI GYULA

vaskereskedésében Novisad (Ujvidék) Temerin utca 8. szám alatt.

!

és szűnik leggyorsabban és legolcsóbban mindenféle könyvnyomdai munkák

GUTENBERG

könyvnyomdában Novisad, Szabadság-tér I. szám alatt (a rom. kátholikus templommal szemben). — Telefon 88.